

Voorwoord

Beste leden van De Vierschaer.

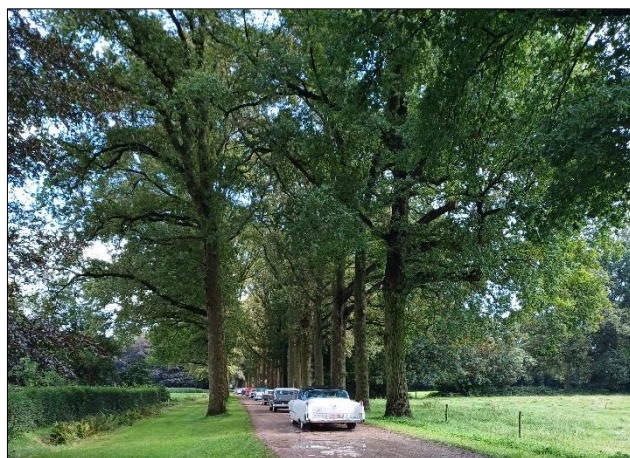
Na een geweldig aangenaam begin van de herfst met zomerse temperaturen werden we afgelopen periode geconfronteerd met veel regen en de gure werkelijkheid van een echte ouderwetse herfst.

Rondleidingen op het Landgoed

Op zondag 27 augustus werden 20 prachtige Oldtimers mooi naast elkaar op het grasveld geparkeerd en werden eerst de nodige opnames gemaakt van de bolides door de leden van de Oldtimerclub.

Hierna mocht ik hen rondleiden langs het kasteel en de overige gebouwen, evenals de bezichtiging van het brandweermuseum, waarna ze hun route verder vervolgden. Prachtig om dan zo'n karavaan van Oldtimers langs een lange laan het landgoed te zien afrijden! Als liefhebber moet je dan toch wel een keer slikken.

Op vrijdag 29 september hadden we op het Landgoed een delegatie van de Gemeente Rucphen te gast per autobus. B&W, raadsleden en ambtenaren. Zeer gemotiveerd, maar jammer dat ze maar een uur ter beschikking hadden; hetgeen van tevoren al was medegedeeld. Dan gaat het echte effect van een mooie complete rondleiding een beetje verloren. Maar ze reageerden enthousiast en hebben ervan genoten.

Huwelijksfeest op het landgoed

Zaterdag 30 september waren we tussen 12 en 15 uur te gast op het landgoed Wouwse Plantage op uitnodiging van de familie Speeckaert. Dit ter gelegenheid van het huwelijk op 29 juli 2023 van hun dochter Valentine met baron Aymeric de Viron.

Beginnend met een receptie en aperitief, gevolgd door een koffietafel met borrel na. Dit alles in een gemoedelijke ontspannen sfeer, buiten voor het openstaande brandweermuseum in een stralende zon. Ook hier heeft de tijd niet stil gestaan. Was het landgoed ruim veertig jaar geleden nauwelijks toegankelijk voor buitenstaanders; thans bestond het aantal genodigden van zo'n 75 personen uit mensen waarmee de familie al jarenlang een bepaalde band heeft. Naast hun familie en kennissen waren als genodigden aanwezig de bewoners, de pachters van de landbouwgronden, vrijwilligers van het brandweermuseum, evenals vrijwilligers van de houtzagerij en gidsen van de rondleidingen.

Cultuurkaart Wouw

Op dinsdag 31 oktober was op uitnodiging van de Gemeente Roosendaal een bijeenkomst in de nieuwe Geerhoek met als doel om het cultuuraanbod van het dorp Wouw in beeld te krijgen. Veel informatie is al bekend op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed, maar men wil graag een compleet beeld krijgen. Denk hierbij bijv. aan culturele verenigingen, cultuurlocaties, kunstwerken, culturele routes, immaterieel en materieel erfgoed. Die gegevens gaat men bundelen in een cultuurkaart, om een informatief overzicht te maken van het cultuuraanbod in Wouw.

Tot slot

Het einde van het jaar 2023 komt weer in zicht. Rest het bestuur om alle vrijwilligers weer te bedanken voor hun inzet dit jaar. Wij wensen u fijne feestdagen en jaarwisseling toe. Bovendien een nieuw 2024 in vooral goede gezondheid en wederom fijne samenwerking !

Namens het bestuur,

André Dingemans (voorzitter)

Toon Schijven (secretaris)

Bart Mariën (aspirant-bestuurslid)

AGENDA

De agenda voor de komende maanden ziet er als volgt uit:

- December: tijdschrift 4 van 2023.
- Maart: tijdschrift 1 van 2024.
- Juni: tijdschrift over bakkers, slaggers, groenteboeren en melkmannen.

Vierschaerexcursie was een succes

Even na half negen begonnen we op zaterdag 2 september met 48 personen aan de jaarlijkse busreis van heemkundekring De Vierschaer. Deze keer niet met De Vlinder uit Essen, omdat deze is gestopt, maar met De Groen uit Roosendaal. Onze chauffeur was Frits en ook hij had er zin in!

Al na drie kwartier arriveerden we bij onze eerste bestemming: klompenmakerij Den Dekker in Dussen, waar we hartelijk verwelkomd werden door Peter den Dekker zelf. In de sfeervolle ontvangstruimte, waar klompen in alle kleuren en maten aan het plafond en de muren hingen, startten we met koffie of thee en een lekkere plak cake.

Daarna schoven we op naar de werkplaats waar Peter op een zeer ludieke wijze uitlegde hoe een blok hout wordt omgetoverd tot een heuse klomp. Bij voorkeur worden zachte houtsoorten gebruikt, zoals wilgen- en populierenhout. Met een machine van zo'n 100 jaar oud wordt een stuk hout synchroon gesneden met een klomp die eveneens aan de machine is bevestigd. De ruwe binnenkant wordt met een ander machine nog glad gemaakt. Handmatig wordt met een soort tandwielje een motief met zwarte verf op de klomp aangebracht wat later wordt ingekleurd. Iedere klompenmakerij heeft wel zijn eigen motief.

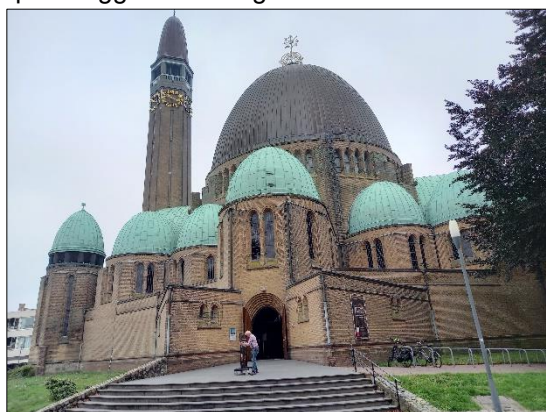
Verskillende modellen

Omdat er vroeger nauwelijks contacten waren met makerijen uit andere delen van ons land, zijn er verschillende modellen ontstaan volgens Peter. Opvallend zijn de typische klompen uit onder meer Volendam. Deze hebben een puntige neus waarmee de visnetten gemakkelijk strakgetrokken konden worden om ze op gaten te controleren. Een grappig exemplaar vond ik de smokkelaarsklomp, die gebruikt werd om de douaniers op het verkeerde spoor te zetten: aan de onderzijde zijn de zool en de hak namelijk verwisseld!

Na al deze wetenswaardigheden stapten we in de Hank-o-Motief en maakten we een rit door het mooie gebied van Altena. Helaas waren door de nevel niet alle genoemde gebouwen en kerktorens in de omgeving te herkennen. Terug op de klompenmakerij stonden de tafels gedekt voor een uitgebreide lunch.

Naar Waalwijk

Volgens schema vertrokken we rond één uur naar Waalwijk. Bij de kerk Sint Jan de Doper stonden drie gidsen al op ons te wachten. Ondanks dat het gebouw slechts 98 jaar oud bleek te zijn, is het bijzonder, omdat het de grootste neo-byzantijnse kerk van Nederland is. De achttien koperen koepels en de op een minaret lijkende klokkentoren doen nogal oosters aan. Niet verwonderlijk, want de architect Hendrik Valk heeft zich laten inspireren door de Hagia Sofia in Istanboel. Boven het altaar hangt een grote koperen overkapping, een baldakijn, dat volgens onze gids lijkt op de ruggen van magere koeien. Ikzelf vond het meer lijken op uitgerekte dierenhuiden.

Op twee van de vier biechtstoelen zijn prachtige beelden uitgesneden en de kruisweg is uitgebeeld in veertien terracotta tegelreliëfs waarop de emoties van de gezichten opvallend indrukwekkend zijn uitgebeeld. Een bijzonder kruisbeeld van rond 1700, waarbij Christus de armen omhoog houdt in plaats van zijwaarts, symboliseert dat niet alle mensen zijn voorbestemd om in de hemel te komen. Na een tè lange uitleg, voor mij althans, bij de doopvont over Johannes de Doper sloten we het kerkbezoek af.

Met een van de gidsen liepen we door het gezellige centrum van Waalwijk naar het Huis van Waalwijk, het voormalige stadhuis. Het bordes wordt geflankeerd door een zandstenen koe en een os, symbolen van de veeteelt en lederindustrie in deze omgeving. Aan de achterzijde van het gebouw zagen we een gedenksteen over de executie van burgemeester Mooren en de broers Hoffmans op 6

september 1944, waarvan één van de broers de executie overleefde!! Binnen was er een expositie van enkele kunstenaars.

Na al die informatie was er nog héél even tijd voor een drankje op een van de terrassen, voordat we de bus instapten. Rond 17.00 uur namen we bij de kapel in Wouw afscheid van elkaar. Het was weer een mooie, interessante heemkundereis.

Annie Bovée

Vierschaerteam won voor de 13de keer de regionale quiz

De regionale heemquiz met achttien ploegen van kringen uit West-Brabant in Nispen zorgde vorige week voor heel wat zweetdruppeltjes, vraagtekens en juichmomentjes.

Vanuit heel West-Brabant waren teams van zes personen naar dorps huis Nisipa in Nispen gekomen. Bestuur en leden van 'De Heerlijkheid Nispen' hadden voor acht rondes elk tien theorievragen bedacht en bovendien vijf 'doe'-opdrachten die tussen de bedrijven door opgelost moesten worden. Ons team met Adriëne Hermans, Frank Schijven, Karel Schrooyen, Camiel Bastiaanse, Jules Hoendervangers en René Hermans was ook present.

Na het openingsgebeuren gingen de ploegen aan de slag met vragen in verschillende categorieën. Over de grens, patroonheiligen, actualiteit, geboren in 1923, gouwe ouwe en dieren in het nieuws waren themavragen. De doe-vragen leverden heel wat problemen op, want wie kent alle verdwenen cafés met de plaats waar ze gestaan hebben. En dat ondanks dat er een lijst met zowel de namen van de cafés als de plaatsnaam waren gegeven. Natuurlijk stonden die allemaal door elkaar.

Kranten lezen

Na de pauze werd ook een krant uitgedeeld en aan de hand van tien vragen moest gezocht worden naar de oplossing in de krant. Geen wonder dat de presentator op een bepaald moment opmerkte: „Zitten jullie nou allemaal de krant te lezen in plaats van quizvragen te beantwoorden!” Panini-voetbalplaatjes, filmposters en bouwstijlen kostten heel wat hoofdbrekens, maar aan het eind van de avond was iedereen het erover eens dat de Nispense kring een mooie quiz had neergezet.

Na de pauze werd een tussenstand gegeven en toen stond de Roosendaalse heemkundekring fier aan de leiding. Ons team stond op de zevende plaats. Maar aan het eind van de avond bleek de Wouwse kring een eindspurt ingezet te hebben en won voor de dertiende keer deze regionale quiz. Volgend jaar kunnen de kringen weer in Wouw terecht, want de bonus voor de winst is dat de winnende kring een jaar later de quiz 'moet' verzorgen.

De uitslag:

- 1 Heemkundekring 'De Vierschaer' Wouw 112 pnt;
- 2 Heemkundekring 'De Honderd Hoeven' Hoeven 104;
- 3 Heemkundekring 'Paulus van Daesdonck' Ulvenhout 102;
- 4 Heemkundekring 'Ambachtsheerlijkheid' Nieuw Vossemeer 101;
- Heemkundekring 'De Vrijheijt van Rosendale' Roosendaal 101;

Tentoonstelling van het Kasteel van Wouw in Tongerlohuys

De meest bijzondere vondsten die gedaan zijn bij de opgraving van het Kasteel van Wouw zijn tot 9 februari 2024 te zien in museum Tongerlohuys in Roosendaal.

Afgelopen maand werd de expositie geopend door de wethouder Arwen van Gestel van Roosendaal en wethouder Letty Demmers van de gemeente Bergen op Zoom. Een unieke samenwerking, want in februari verhuist de tentoonstelling naar het Markiezenhof in Bergen op Zoom. Het Kasteel van Wouw behoorde destijds toe aan de heren en markiezen van Bergen op Zoom.

Bij de opening in Roosendaal waren ook veel vrijwilligers van de Stichting Kasteel van Wouw aanwezig en Vrienden van het Tongerlohuys. Na een kort openingswoord door vertrekkend directeur Janine Verster van het Tongerlohuys vertelde Bart van Eekelen dat deze expositie voor Verster het laatste officiële project was vanwege haar pensionering.

Hij memoreerde daarna dat onder meer het oudste vuurwapen van Nederland te zien is. „En misschien wel het oudste van Europa, maar dat moet nog verder onderzocht worden”, gaf Van Eekelen aan.

Hij interviewde archeoloog Marco Vermunt die vertelde over het project dat hij uniek noemde. Ook secretaris René Hermans van de Stichting Kasteel van Wouw liet hij vertellen over het werk dat de vrijwilligers ook nu nog doen.

Bijzondere voorwerpen

Daarna ging het gezelschap naar de tentoonstellingsruimte waar eerst het werk van een archeoloog werd toegelicht. Prachtige vondsten zijn er te zien van potten en schalen tot metalen voorwerpen als een helm, rapieren en kanonskogels. Aan de hand van teksten, foto's en prenten wordt een en ander verduidelijkt.

De bezoekers bij de opening waren wild enthousiast over wat geboden werd, vooral de dronefoto's en het virtuele bezoek aan de Kasteelweide met een VR-bril waren er bijzonder.

Iedereen kan in de periode tot 9 februari terecht in het Tongerlohuys aan de Kerkstraat 1 in Roosendaal. De openingstijden zijn op dinsdag tot en met zondag van 13.30 tot 17.00 uur.

Oude nummers nog populair

Wie nog interesse heeft in oude nummer van ons tijdschrift, kan altijd bij de vereniging terecht. Nummers die ouder zijn dan vijf jaar kosten slecht 1 euro per stuk, maar de voorraad is beperkt. Dubbelnummers zijn 2 euro en het boekje over Wouw in de Tweede Wereldoorlog is verkrijgbaar voor 3 euro.

Van het bevrijdingsnummer zijn nog slechts enkele exemplaren aanwezig. Het laatste themanummer over de Wouwse kruidenierswinkels is bijzonder populair. De herdruk is inmiddels op een tiental exemplaren uitverkocht en er wordt voortdurend gevraagd naar het tweede deel. Dat komt half volgend jaar van de drukpersen.

Informatie over oude nummers kan opgevraagd worden bij René Hermans op Martel 6 per mail op martel6@hetnet.nl of telefonisch 0165 30 18 21 of 06 5383 3198.

COLOFON

Nieuwsbrief van heemkundekring
De Vierschaer Wouw
ISSN-nummer: 1384-7902

Secretariaat:

Van Goghlaan 7, 4703 JA Roosendaal

Heemhuys:

Schutterij café-zalen Donkenhof,
Roosendaalsestraat 61, Wouw
(Alleen na afspraak te bezoeken)

E-mail: secretaris@de-vierschaer-wouw.nl

website: www.de-vierschaer-wouw.nl

website: www.kasteelvanwouw.nl

Redactieadres nieuwsbrief:

René Hermans
Tel. 0165 30 18 21 (06 5383 3198)
e-mail: martel6@hetnet.nl

Bidprentjes en genealogie:

Frank Schijven
Tel. 0165 30 35 72
e-mail: fjpschijven@gmail.com

Foto's:

Annie Bovée en Adriënné Hermans